

Čtvrtletní
Z P R A V O D A J

Českomoravské psychologické
společnosti

č. 24/1995

Ve spolupráci s Českou psychologickou unií

prosinec 1995

Vydává Českomoravská psychologická společnost
Kladenská 48, 160 00 Praha 6
tel.: 316 3185

Podávání novinových zásilek povoleno
Ředitelstvím pošt Praha
čj. 316/93-NP ze dne 25. 2. 1993

NOVINOVÁ ZÁSILKA

Když se ruka k ruce vine...

V prvních dnech podzimního zasedání parlamentu byla na pořadí jednání též novela živnostenského zákona. Na poslední chvíli se ukázalo, že v návrhu zákona není psychologie zahrnuta mezi tzv. vázanými živnostmi. Důsledkem by bylo, že by psychologii (psychologické poradenství) mohl provozovat téměř každý, ke škodě uživatelů psychologických služeb i psychologie samé. Tehdy jsme pocítili, jak je dobře, když se k dílu spojí více lidí. Katedra psychologie pražské Filosofické fakulty a Českomoravská psychologická společnost vyvinula úsilí situaci změnit. Obrátili jsme se na poslance parlamentu a bylo potěšením sledovat, jak mnozí byli nápomocni. Angažovali se v záležitosti při jednáních ve výborech parlamentu a při plenárním zasedání samém, někteří nám napsali, s více z nich jsme byli v osobním kontaktu. Dobrá věc se podařila. Pokud víme, byla psychologie zařazena mezi živnosti, jejichž provádění bude vázáno na podmínky, které jsme navrhli (viz kopie jednoho z našich dopisů). Dík za účinnou iniciativu a pomoc patří z našich zejména doc. Hermochové, dr. Junové, doc. Štikarovi, dr. Kuťákovi, dr. Koblicové, paní tajemnici Kotrlové, v parlamentu pak zvláště poslancům (popř. funkcionářům parlamentu) MUDr. Janečkovi, ing. dr. Karasovi, ing. Kasalovi, F. Kozlovi, MUDr. Novákové. Jakmile bude oficiálně publikován schválený text, otiskneme jej. Díky všem a prosíme víc o takové týmové práce.

K datu uzávěrky tohoto čísla došlo na adresu společnosti na 360 vyplněných formulářů pro Adresář psychologů. Z toho usuzujeme, že idea adresáře je dobrá a je pozitivně hodnocena. Na druhé straně, uvážíme-li, že Zpravodaj dostane 1687 lidí přímo do schránky, pak toto číslo až zas tak vysoké není. Akceptujeme ale přání těch, kteří svá data nikde uveřejňovat nechtějí, proto jsme volili způsob dobrovolné odezvy a ne plošné uveřejnění adres, jež máme k dispozici. Spíš nám jde o to, aby se o akci dověděli všichni ti, kteří mají zájem být v adresáři uvedeni. Z tohoto důvodu znovu otiskujeme na zadní straně formulář a prosíme každého o spolupráci. Informujte své odborné okolí, formulář lze odstříhnout či kopírovat. Vyšli nám vstříc v redakci Propsy (bulletin studentů katedry psychologie FF UK), kde formulář již byl vložen do zářijového čísla, i v Československé psychologii, kde bude otištěn v podzimním čísle. Má-li někdo nápad, jak ho dále šířit, ozvěte se nám prosím.

Podle naší představy bude Adresář především obsahovat jmenný seznam psychologů, kteří poslali své údaje. Z nich bychom pak rádi sestavili další rejstříky – podle pracovišť, regionů i specializace. Jsme si vědomi, že v případě úspěšného završení bude publikace obsahovat velice cenné údaje, takřka důvěrné. Pokládáme proto za velmi rozumný návrh jednoho

z členů, aby každý jednotlivý výtisk měl svého majitele, tj. byl před expedicí označen jménem adresáta. Snad tak lze zamezit případnému zneužití alespoň z naší strany.

S radostí se dovídáme, že Obec překladatelů udělila v předvečer svátku sv. Jeronýma - patrona překladatelů - jednu z prémie za překlad výboru z díla C. G. Junga "Duše moderního člověka" (Atlantis Brno 1994) PhDr. Karlu Plockovi, předsedovi *Asociace psychologů v oblasti poradenství a péče o děti, mládež a rodinu*. Překládat Junga je záležitostí velmi ne-snadnou. Srdečně gratulujeme! Hlavní cenu Josefa Jungmanna obdržel Jiří Stromšík za překlad Elia Canettiho "Masa a moc".

Významné životní jubileum

Na počátku r. 1996 oslaví významné životní jubileum - 75. narozeniny - prof. PhDr. Josef Langmeier, CSc. Je jedním ze zakladatelů naší klinické psychologie, které po desetiletí vytvářel prostor a organizační zázemí v kabinetu psychologie tehdejšího Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů. Díky jeho systematickému úsilí se klinickou psychologií podařilo začlenit do systému postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví na úrovni dobře srovnatelné s lékaři a tak vytvořit podmínky pro její uplatnění i v dnešní době. Vlastní doménou jeho odborné činnosti je dětská psychologie. Náleží k jejím čelným představitelům - žijícím klasikům u nás. Vybavil ji nejen bohatými a originálními poznatky, ale obdařil ji i svou lidskou moudrostí a pomáhal ji - i v dobách tak zjevně nepříznivých nematerialistickým hodnotám - ukotvit ve vertikále duchovní dimenze člověka a v neúklonné věrnosti etickým principům křesťanské kultury. A k naší velké radosti tak činí dosud. Již teď přejeme hodně sil a zdraví! Přáli bychom sobě a zejména naší nejmladší psychologické generaci, abychom měli mnoho příležitostí setkávat se s jubilantem a dále od něho čerpat poznání a povzbuzení. Věříme, že vhodnou příležitostí k tomu bude 85. klinicko-psychologický den (viz akce sekce).

Z korespondence Rady ČMPS

Vážený pan
JUDr. Ing. Jiří Karas
poslanec Parlamentu ČR

Vážený pane poslanče,
dovídáme se, že v projednávaném návrhu novely živnostenského zákona není psychologie uvedena mezi vázanými živnostmi. Je nám známo,

že psychologická činnost je povolována dosti běžně osobám s naprosto nedostatečnou kvalifikací a kompetencí, což vede k poškozování neinformovaných zájemců o takovou pomoc i k diskreditaci oboru psychologie, která je jednou z náročných pomáhajících profesí a vědních oborů.

Vedení etickou povinností chránit ty, kteří potřebují odbornou psychologickou pomoc, obracíme se na Vás jménem asi 1200 psychologů - členů Českomoravské psychologické společnosti, s prosbou, abyste se při jednání o této záležitosti zasadil o to, aby psychologická činnost byla v celém rozsahu zařazena mezi živnosti vázané, a to následujícími podmínkami:

- a) řádně ukončené jednooborové studium psychologie na vysoké škole univerzitního typu v ČR event. na státem uznané vysoké škole odpovídajícího zaměření v zahraničí a pět let odborné praxe.
- b) řádně ukončené vysokoškolské studium psychologie v kombinaci s jiným oborem a specializační vzdělání v některém z psychologických oborů a deset let odborné praxe.

Průkazy způsobilosti:

- vysokoškolský diplom
- potvrzení pracoviště o proběhlé praxi
- osvědčení o specializačním vzdělání (při variantě b)

Tyto návrhy jsme uplatňovali v dopise p. ministru Dybovi z 8. 11. 1993, nebyly však zohledněny.

S upřímným díkem za Vaši pomoc

V Praze dne 23. 10. 1995

PhDr. Jaroslav Šturma
předseda ČMPS

Zpráva o 2. základním výcviku v psychosyntéze

V srpnu t.r. uspořádala ČMPS základní výcvik v psychosyntéze pod vedením známé americké terapeutky PhDr. Janette Rainwater, jejíž kniha "Vezměte život do svých rukou" (Grada 1993) se u nás stále úspěšně prodává. Byl to - po úvodním víkendovém workshopu - v pořadí již druhý týdenní základní výcvik v této metodě (1. proběhl v pražské PPP NVP v únoru 1991). Začátkem září 1995 pak následoval hned další, tentokrát v Bratislavě.

Výcviku se zúčastnilo 12 účastníků z Čech, Moravy i Slovenska (většinou šlo o psychology z poradenství, ale i z jiných oborů, 1 lékaře). Celý výcvik byl plně tlumočen do češtiny.

Dovolím si podělit se s Vámi o své dojmy:

Ve srovnání s prvním výcvikem v r. 1991, který jsem rovněž organizovala a tlumočila, byla činnost letošní skupiny zaměřena méně na práci s podosobnostmi, a více na práci se sny a na řízenou imaginaci, což bylo dáno zejména charakterem skupiny samé. Jan Rainwaterová byla již tradičně skvělá. Její praktická i teoretická kvalifikace v gestalt-terapii i psychosyntéze je úctyhodná - a také záviděníhodná. Vyskolila se v gestalt-terapii přímo s Frederickem Perlem a Jimem Simkinem a v r. 1969 byla jedním ze zakladatelů Gestalt Therapy Institute v Los Angeles. Po dlouhá léta patřila k základnímu týmu trenérů tohoto ústavu. Vedle toho ukončila v r. 1973 didaktický výcvik v psychosyntéze s Robertem Assagiolim a několik let byla členkou výcvikového týmu nadace High Point. Je členkou americké sítě psychosyntézy, která pořádá dlouhá léta výcviky ve světě, mj. i v Rusku, Litvě a Lotyšsku. Tato skvělá výbava, dlouholeté zkušenosti v práci s klienty i ve výcvikových týmech po celém světě, brilantní postupy v kombinaci s neomylně citlivým přístupem a ohromnými didaktickými schopnostmi, a konečně její okouzující charismatická osobnost, to vše dodalo výcviku příchutí vsutku neopakovatelné události a opravdového svátku v psychoterapii. Víím, že tahle oslavná báseň může znít podivně od člověka, který si za konání výcviku připisuje nemalé zásluhy, ale ani toto vědomí mi nebrání přesně tak to cítit a říci. Musím však též přiznat, že i dle okamžitých reakcí a následné zpětné vazby od frekventantů byl výcvik hodnocen s mimořádným nadšením a všichni účastníci projevíli přání v něm pokračovat, pokud možno s toutéž lektorkou, ale v případě nutnosti i s někým jiným.

PhDr. Alena Hnídková

Rády bychom za všechny účastníky setkání s Janette Rainwater a psychosyntézou, které se uskutečnilo od 21. 8. do 25. 8. 1995 v Praze, poděkovaly Aleně Hnídkové, která nejen celé setkání zorganizovala, ale i celý týden i neúnavně a kongeniálně tlumočila. Zprostředkovaně, přes Alenu, děkujeme i Janette za vysokou profesionální úroveň a fantastickou osobní angažovanost. Totéž ale platí i pro Alenu Hnídkovou. Tímto to dáváme na vědomost celé psychologické obci, protože chvály je stále málo.

Hana Prokešová, Jitka Nováčková, Eva Kolárová

Praha 24. 10. 1995

Akce sekcí

Pracovní skupina pro psychologii při Čes. pediatr. spol. ČLS JEP
Psychologická sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP
Českomoravská psychologická společnost - sekce klin. psychologie

pořádají společně

84. klinicko-psychologický den,

který se koná 8. ledna 1996 od 9.00 do 13.30 ve velkém sále Lékařského domu, Sokolská 31, Praha 2.

Koordinátorka: PhDr. Eva Vondráková

Téma: Co víme o tom, jaké jsou a co potřebují dnešní děti a dospívající.

Program:

PhDr. Eva Vondráková: Úvodní sdělení

PhDr. J. Vaško: Potřebuje mládež vlastní deklaraci práv a povinností?

PhDr. V. Břicháček: Zkušenost s vedením dospívajících ve skautingu
noindent Diskuse.

Blok věnovaný společné aktivitě účastníků v náhodných skupinkách (trojicích) formou tzv. gejízuru nápadů (brainstormingu) na téma:

„Silná a slabá místa dnešních dětí a dospívajících“

moderuje doc. PhDr. V. Břicháček

(písemně zachycené nápady za každou skupinku odevzdají zapisovatelé skupinek moderátorovi ihned po výzvě ke skončení práce).

Mgr. J. Šedivá: Jací jsou? (Zkušenost pedagoga)

Doc. MUDr. J. Hamanová, CSc.: Období zrání člověka - dospívání v měnícím se světě

Prof. PhDr. J. Křivohlavý, CSc.: Duchovní potřeby dětí a mládeže
Diskuse.

doc. PhDr. V. Břicháček a spolupracovníci: Shrnutí výstupů z brainstormingů účastníků

Diskuse k výstupům z brainstormingu.

Dovolujeme si Vás co nejsrdečněji pozvat na náš program. Bude nás těšit, když svojí účastí rozmnožíte pestrost složení účastníků, která bude prospěšná zvláště pro výsledky brainstormingu, (které budou anonymní), a pro diskusi. Uvítáme mladé lidi, zástupce nejrůznějších aktivit s dětmi a mládeží a odborníky. Přijďte mezi nás.

pořádají společně

85. klinicko-psychologický den,

který se koná 11. března 1996 od 9.00 do 13.30 ve velkém sále Lékařského domu, Sokolská 31, Praha 2.

Koordinátor: PhDr. Jaroslav Šturma

Téma: Současná rodina ve světle výzkumu, legislativy a klinické praxe

Předběžný program (změny vyhrazeny):

Jubilant prof. Josef Langmeier: Psychická deprivace v nové perspektivě

prof. Zdeněk Matějček: Nové výzkumné poznatky o rodině

PhDr. Jiří Kovařík: Problémy a proměny současné rodiny

PhDr. Dana Krejčířová: Zrod rodiny z psychologického hlediska

PhDr. Jaroslav Šturma: Rodina a dítě s postižením

JUDr. Cyril Svoboda, nám. ministra spravedlnosti: Nová úprava rodinně - právních vztahů

JUDr. Hana Nová: Rodina v soudním sále a jak tu může pomoci psycholog

Znovu uvádíme data konání

klinicko-psychologických dnů v roce 1996

- 84. KPD 8. ledna 1996 *Havl*
- 85. KPD 11. března 1996 *ČMPS - Urban*
- 86. KPD 13. května 1996 *Smec - pediater - Havl - Smec*
- 87. KPD 14. října 1996 *Smec - pediater*
- 88. KPD 9. prosince 1996 *Smec*

Za spolupřadatele KPD se těší na shledání

PhDr. Miluše Havlínová, CSc.

***

Sekce obecné a teoretické psychologie zve na přednášku prof. PhDr. Vladimíra Smékala, CSc.:

„Integrativní psychologie - nové vědní paradigma?“

Přednáška se koná ve středu dne 14. února 1996 ve 14. 30 hod v Psychologickém ústavu AV ČR, Husova ul. č. 4, Praha 1, II. patro, místn.č. 214. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

PhDr. Miluše Sedláková
předsedkyně sekce

24. pracovní seminář neuropsychologů

Téma: Počítačový program „Train the Brain“ v kognitivní rehabilitaci
Restituce kognitivních funkcí u pacientů po úrazech hlavy a
CMP

PhDr. Maria Staňková, psychiatr. ambulance, SANIMA Praha

Zkušenosti s programem u dětských neurologických pacientů

PhDr. Kateřina Chamoutová, dětská neurol. klinika FN v P-5 Motole

Korelace výsledků úloh programu s dalšími psychologickými metodami

PhDr. Jan Preiss, psychiatr. odd. polikliniky VFN, Praha

Výkonnost pacientů po CMP v úlohách programu

Rehabilitace pacientů s depresemi programem

Mgr. Marek Preiss, psychiatrická klinika VFN, Praha

Využití programu při rehabilitaci TBI a jiných poškozeních mozku

MUDr. Vojmír Matěcha, PhDr. Petr Kulišťák, Vojenský rehabilitační ústav, Slapy n. Vltavou

Seminář se koná dne 26. 3. 1996 ve 14.00 hod. ve Fakultní Thomayerově nemocnici, Praze 4-Krči, neurologické klinice IPVZ, pavilon B2 (posluchárna v suterénu vpravo). Spojení: metro C Kačerov, bus FTN.

KURS

Neuropsychologie a jazyk (v teorii a praxi)

Kolej IPVZ Praha, 22. 4. - 24. 4. 1996

(/neuro/lingvistika, diagnostika poruch jazyka a řeči - metody, rehabilitace a reedukace - různé přístupy).

Určeno psychologům, logopedům-afaziologům, příp. behaviorálním neurologům či jiným specialistům.

Přihlášky: IPVZ, dr. Morávková, odd. org. studia, Budějovická 15, 145 00 Praha 4, tel. 02/61211332, 61211288.

Na Vaši účast se těší

PhDr. Petr Kulišťák
vedoucí pracovní skupiny
pro neuropsychologii

Z jednání představenstva České psychologické unie

Hlavním bodem programu dne 26. 10. 1995 bylo jednání s ředitelem firmy Psychodiagnostika s.r.o. PhDr. Vladimírem Černým. Podnětem k jednání byl písemný nesouhlas představenstva ČPU s distribuční praxí výše zmíněného podniku. Při jednání dr. Černý připustil určitou benevolenci během posledních let. V současné době se snaží při dodání o garanci základním údajem ("Jméno psychologa").

Představenstvo ČPU považuje tento způsob za zcela nedostatečný, což dr. Černý akceptoval.

Obě strany se dohodly na tomto společném postupu: ČMPS ve spolupráci s ČPU vytváří adresář psychologů. Psychodiagnostika se bude na vydání adresáře spolupodílet. V příštích "Informacích" Psychodiagnostika zveřejní při nabídce testů i základní informaci o budoucí distribuční praxi v tom smyslu, že napříště bude testy dodávat jenom psychologům majícím v adresáři pod heslem *Členství v odborných společnostech* uvedeno některé z odborných psychologických společenství sdružených v *České psychologické unii* (např. ČMPS) nebo *Asociace klinických psychologů Čech, Moravy a Slezska* a *Asociace psychologů v oblasti poradenství v Brně* (kolektivní členství v ČMPS). Prakticky bude ale v adresáři každá asociace včetně ČMPS vypsána. Za odbornost těchto ručí právě ČPU, resp. jednotlivé asociace. Kolegové stojící mimo uvedená psychologická společenství se budou muset prokázat potřebnými doklady (diplom, vyjádření pracoviště) o kvalifikaci (připomínáme dikci z navrhovaného zákona o psychologické komoře, na které se představenstvo ČPU dohodlo jako na vhodné:

„Psychologem se pro účely tohoto zákona rozumí ten, kdo buď

a) řádně ukončil studium jednooborové psychologie na české vysoké škole univerzitního typu

b) řádně ukončil studium na zahraniční vysoké škole, které mu bylo státem uznáno za rovnocenné vzdělání uvedenému pod písm. a), nebo

c) řádně ukončil vysokoškolské studium psychologie v kombinaci s jiným oborem, pracoval 5 let jako psycholog a má specializační vzdělání v některém z psychologických oborů.“)

Zapsal:

PhDr. Petr Klíma

člen představenstva ČPU za APPŠ

Oznámení asociací

Asociace forenzních psychologů

oznamuje, že přednáška doc. G. Dobrotky, která se měla uskutečnit na Valné hromadě AFP dne 6. 11. 1995, se překládá na jaro 1996, přesný termín bude oznámen v březnovém Zpravodaji. Přednáška se uskuteční ve spolupráci se sekci forenzní psychologie ČMPS.

***

Asociace klinických psychologů

- Valná hromada AKP, původně plánovaná na podzim 1995, se překládá na první čtvrtletí 1996.
- Od 1. 1. 1996 požaduje ILF jako součást žádosti o **specializační zkoušku z klinické psychologie** (atestace) předložení kopie zápočtového listu dokládající délku praxe.
- Dne 16. 10. 1995 zaslalo presidium AKP, podepsané prezidentem PhDr. J. Růžičkou, Centrální pojišťovně VZP vyjádření postoje k limitacím výkonů a neproplácení výkonů neatestovaným psychologům ve státních zařízeních. Tyto zásahy pojišťovny chápe presidium jako odsun psychologické práce do kategorie neúčelné péče a vede k postupné likvidaci oboru.
- Dne 10. 10. 1995 byla zahájena jednání představitelů presidia AKP, vedená dr. Růžičkou a dr. Koblicem, s náměstkem ministra zdravotnictví pro léčebně preventivní péči dr. A. Pečenkou o koncepci klinické psychologie jako oboru v systému zdravotnictví.
- AKP vyjádřila podporu Lékařské komoře při jednáních o systémových změnách ve zdravotnictví.

Připravila:

PhDr. Blanka Bouchalová

tiskový referent presidia

Poliklinika - psych. amb.

Zahradníková 2/8, 602 00 Brno

Různá oznámení

Oznamujeme, že sídlo *Českomoravské psychologické společnosti* má od května t.r. nejen novou adresu (**Kladenská 48, 160 00 Praha 6**), ale od října t.r. i samostatnou telefonní linku **316 3185**. Pevně doufáme, že cca od ledna 1996 bude na tomto čísle fungovat i fax. Pokoušíme se též o zřízení schránky pro elektronickou poštu.

LOGOTERAPEUTICKÝ VÝCVIK

Psychologický časopis PROPSY ve spolupráci s PhDr. Hanou Junovou organizuje první systematický logoterapeutický výcvik v Čechách pod vedením věhlasných rakouských logoterapeutů – přímých žáků Viktora E. Frankla – **MUDr. et PhDr. Alfrieda Längleho** a **PhDr. Jany Bozuk**.

- Typ výcviku: *terapeutický*
- Délka trvání: *přibližně 6 let*

3 1/2 roku – základní vzdělání	– semináře (1 víkend měsíčně, 10 krát za rok) – 50 hodin vlastní individuální terapie
až 2 1/2 roku (podle délky práce s klienty)	– 600 hodin práce s klienty – 150 hod. supervize (skupinové či individuální)

- Místo konání: **Praha**
- Maximální počet účastníků: **20**
- Předpokládané zahájení výcviku: **září 1996**
- Jazyk: **J. Bozuk – čeština; A. Längle – podle zájmu účastníků: N / A / překlad**
- Cena: **Cena výcviku zatím není definitivně stanovena, bude však srovnatelná s ostatními výcviky, které u nás vedou zahraniční lektori.**
- Přijímání do výcviku: **Uchazeči budou přijímáni na základě přihlášek; zařazení do výcviku budou předcházet dva individuální pohovory a víkendový seminář.**

Přihláška do výcviku v LOGOTERAPII

Jméno a příjmení:		
Datum narození:		
Adresa:		
Telefon:	Fax:	E-mail:
Profese:		
Adresa do zaměstnání:		
Telefon:	Fax:	E-mail:
Nejvyšší dosažené vzdělání (přesný název školy):		
Psychoterapeutické vzdělání:		
Jazykové znalosti (N, A):		
Datum:	Podpis:	

Tuto nezávaznou přihlášku zašlete na adresu:

PROPSY, katedra psychologie FF UK, Celetná 20, 110 00 Praha 1.

Na *Psychiatrické klinice IPVZ* v Praze 8 - Bohnicích se pro psychology pořádají tyto akce:

- Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - **Rorschach** pro začátečníky a mírně pokročilé od 29. 1. - 31. 1. 96
  - Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých v rámci předatestační přípravy od 21. 2. - 23. 2. 1996
  - Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - pokračovací **Rorschach** od 20. 3. - 22. 3. 96
  - Odborná stáž v psychodiagnostice dospělých - pokračovací **Rorschach** od 17. 4. - 19. 4. 96
- Možnost ubytování v internátě kliniky v Bohnicích. Tel. 8552937.

Dr. Kubíčková

***

Kabinet psychologie IPVZ

ohlašuje změnu v termínu konání

Kursu speciální přípravy v klinické psychologii

vedoucí: PhDr. J. Ženatý

nový termín: 1. 4. - 5. 4. 1996

místo konání: IPVZ Praha

předpokládaný počet účastníků: 20

program: přehled psychologické diagnostiky a psychopatologie dětí i dospělých, základní psychoterapeutické směry a metody - dle otázek ke specializační zkoušce.

Plán přednáškového cyklu pro psychology

zařazené do speciální přípravy v klinické psychologii (leden - červen 1996)

místo konání: IPVZ Praha, Ruská 85, Praha 10

Koná se v uvedené termíny vždy od 10.00 hodin. Dopoledne (10.00 - 12.00) je kazuistický seminář, **přineste si, prosím, kazuistiky, které připravujete ke zkoušce.** Odpoledne (13.00 - 16.00) se vždy koná odborná přednáška k vybraným otázkám. Kazuistické semináře věnované psychologii dospělých vede dr. Ženatý, semináře věnované psychologii dětí dr. Krejčířová.

4. 1. 1996 10-12 h. PhDr. J. Ženatý: kazuistické konzultace zaměřené na dospělé
13-16 h. MUDr. I. Doležal: Kognitivně behaviorální psychoterapie - kazuist. příklady
1. 2. 1996 10-12 h. PhDr. D. Krejčířová: kazuistické konzultace zaměřené na děti
13-16 h. PhDr. Jarolímek: Schizofrenie: psychopatologie, farmakoterapie, psychoterapie a rehabilitace
7. 3. 1996 10-12 h. PhDr. I. Ženatý: kazuistické konzultace zaměřené na dospělé
13-16 h. Doc. Dr. Smolík: ICD 10: Principy klasifikace duševních poruch
4. 4. 1996 10-12 h. PhDr. D. Krejčířová: kazuistické konzultace zaměřené na děti
13-16 h. PhDr. D. Krejčířová: Otázky z dětské klinické psychologie (přehled a diskuse)
2. 5. 1996 10-12 h. PhDr. I. Ženatý: kazuistické konzultace zaměřené na dospělé
13-16 h. PhDr. M. Pečená: Uplatnění klinické psychologie v porodnictví a gynekologii
6. 6. 1996 10-12 h. PhDr. D. Krejčířová: kazuistické konzultace zaměřené na děti
13-16 h. PhDr. J. Ženatý: Otázky klinické psychologie (přehled a diskuse)

***

Katedra psychologie Filosofické fakulty UK v Praze
Pražská pedagogicko-psychologická poradna
Asociace poradenských pracovníků ve školství

budou pořádat **Poradenské dny v roce 1996** v následujících termínech:

13. 2., 9. 4., 4. 6., 8. 10., 26. 11. 1996

vždy v Modré posluchárně, FF UK, Celetná 20, Praha 1.

Poradenský den 13. 2. 1996 bude věnován k významnému životnímu jubileu prof. PhDr. Janu Čápkovi, CSc., s nímž vystoupí v programu další přednášející.

PhDr. Václav Mertin, katedra psychologie FF UK
PhDr. Helena Hudečková, Pražská ped. psycholog. poradna
PhDr. Hana Prokešová, Asociace poradenských pracovníků ve školství

Společnost ECHA (European Council for High Ability) - STaN (Společnost pro talent a nadání - česká odbočka) pořádá

24. pracovní den

dne 19. ledna 1996 ve 14.00 hod ve Velké posluchárně Psychiatrické kliniky, Ke Karlovu 11, Praha 2.

Přednášku přednese host z Rakouska prof. Karl Klement z Pedagogické Akademie věd v Badenu:

Identifikace a podpora nadaných dětí v přípravě studentů pro učitelské povolání

Diskuse. Překlad zajištěn.

Tentokrát program zajistili kolegové ze Slovenska z Výskumného ústavu Psychológia a patopsychológia dieťaťa, ředitel PhDr. V. Dočkal a PhDr. J. Laznibatová (místopředsedkyně ECHA).

Místopředseda:

Prof. PhDr. J. Švancara, DrSc.

Předsedkyně:

PhDr. E. Vondráková

***

Akademie věd ČR (tiskový odbor) spolu s občanským sdružením *Sisyfos*

zvou na cyklus přednášek **Věda kontra iracionalita**, který se bude konat vždy třetí čtvrtek v měsíci v 17.30 hod. v místnosti č. 206 budovy Kanceláře Akademie věd ČR, Národní tř. 3, Praha 1.

21. prosinec 1995 – Homeopatie (Prof. MUDr. J. Heřt, DrSc., dr. Bíba)

18. leden 1996 – Působení magnetického pole na člověka (doc. Pekárek)

15. únor 1996 – Psychotronika (Prof. MUDr. J. Heřt, DrSc.)

Další přednášky se uskuteční v datech:

21. březen, 18. duben, 16. květen a 20. květen 1996.

Předběžná témata: Léčení vírou, transpersonální psychologie (Gróf, Silvova metoda, Placebový efekt, sugesce a hypnóza), Rizika alternativní medicíny, Astrologie, Mimoszemské civilizace, UFO. Názvy přednášek a jména přednášejících se pokusíme zjistit a uveřejnit v březnovém čísle *Zpravodaje*.

Nadace Český literární fond společně s Nadáním Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových bude udělovat Cenu Josefa Hlávky za rok 1995. Cena je udělována za původní knižní práci z oblasti vědecké a odborné literatury publikovanou v České republice v hodnoceném kalendářním roce, a to ve čtyřech oblastech:

- vědy společenské
- vědy o neživé přírodě
- vědy o živé přírodě
- vědy lékařské

Návrhy na ocenění (včetně jednoho výtisku publikace) může zaslat každá právnická i fyzická osoba do 10. ledna 1996 na adresu Nadace Český literární fond, Pod nuselskými schody 3, 120 00 Praha, tel. 911 98, 691 1362, fax 691 1375. O výsledcích bude veřejnost informována ve sdělovacích prostředcích.

***

Informace o připravovaném sborníku z Mezinárodního symposia k Testu hvězd a vln

Jak již bylo dříve oznámeno, připravuje Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR sborník příspěvků z Mezinárodního symposia k Testu Hvězd a vln, který byl pořádán katedrou psychologie FF UK, Studijním kroužkem vědy o výrazu v Mnichově, Institutem hl. m. Prahy, Dětským centrem Paprsek a Institutem pedagogicko - psychologického poradenství ČR (Praha 6.9. - 12.9.1994).

Vzhledem k tomu, že se nám již podařilo získat většinu příspěvků, které zazněly na sympoziu, dovoďte, abychom těm, kteří zatím neměli příležitost seznámit se se základy tohoto kresebného testu, alespoň v náznacích načrtli možnosti jeho využití.

TEST HVĚZD A VLN (Der Sterne - Wellen Test) byl poprvé publikován v roce 1979. Autorka, paní Ursula Avé-Lallemant, jej zařazuje do kategorie testů grafického vyjádření a projekce, v dětském věku je jeho využití také vývojové a výkonové.

Diagnostika výrazu se soustřeďuje na pochopení individuálních zvláštností chování, které mohou být zjištěny například z výrazu tváře a těla, z gest, z grafické tvorby. Grafické vyjádření prostřednictvím tohoto testu využívá podobných postupů jako grafologie, zejména determinanty, které jsou v písmu obsaženy: tvar, pohyb, prostor. V Testu hvězd a vln se vyjádření tvaru posuzuje pomocí hvězd, znázornění pohybu pomocí vlnitých linií a prostorové rozmístění v kontextu celého obrazu hvězdné

oblohy nad vlnami oceánu. Zvláštní místo v této oblasti hodnocení testu zaujímá charakteristika tahů čar a jejich možných poruch, které mohou přispět k indikaci poruchy a individuální charakteristice osobnosti.

Znázornění tématu je již oblastí *projektivního využití* testu. Je zde předpokládáno vyjádření nevědomých obsahů prožitků prostřednictvím zpracování tématu. Daným obsahem prostupuje projekce osobních zkušeností a prožitků. Subjekt v testu formuluje své zkušenosti ve vztahu ke světu.

Test hvězd a vln byl koncipován pro všechny věkové kategorie. V dětském věku poskytuje informace o celkovém *výkonu* (velmi vhodný se pak jeví pro diagnostiku školní zralosti). Po dozrání všech schopností, které jsou nutné k úspěšnému splnění, jej lze však užít i k výpovědi o osobnostních rysech dítěte a jako projektivního testu, kdy se navenek promítají impulzy z nevědomí (Avé - Lallemant, 1989).

Přestože byl Test hvězd a vln u nás odborně představen v roce 1989 (Symposium Mezinárodní akademie pro výzkum poruch učení - IARLD, Praha) a v roce 1990 (seminář ČLS MS ve spolupráci se studijním kroužkem pro vědu o výrazu v Mnichově), neměli jsme zprávy, že by se běžně používal. Určitý průlom nastal v loňském roce, kdy byl v návaznosti na výše uvedené symposium organizován jednodenní seminář k Testu hvězd a vln (zúčastnilo se ho 75 poradenských pracovníků). Máme signály, že se test již "uchytil" v některých poradnách a že bývá běžně zařazován do diagnostické testové baterie.

Rozvoj a šíření tohoto testu si vytklo za cíl i v dubnu tohoto roku registrované občanské sdružení *Český grafognostický kroužek*.

Možnosti využití Testu hvězd a vln si můžeme nejlépe dokumentovat na jednotlivých příspěvcích připravovaného sborníku.

Sborník příspěvků z Mezinárodního symposia k Testu hvězd a vln:

- ◇ *Avé-Lallemant, U.*: The Star-Wave-Test in Criminology. A New Way to Individual Approach and General Research
- ◇ *Avé-Lallemant, U.*: The Star-Wave-Test. The Taking of the SWT and Statistical Prerequisites for Field-Research.
- ◇ *Ben-Zion, Ch., Yalon, D.*: The Star-Wave-Test - a Quantitative Method. A system for Mapping KGS and Screening Preschool Children "At Risk".
- ◇ *Cohen S.*: The SWT Contribution to the Understanding of Maturity Delay, Dysgraphia and Dysfunction of the C.M.C.
- ◇ *Kucharská, A., Šturma, J.*: SWT as School - Readiness - Test with Czech Children.

- ◇ *Magistrali, F.*: Lost Children of Refugees and the SWT.
- ◇ *Müller, B., Kliebisch, S.*: Children with Minimal Brain Dysfunction - Motor Behaviour and Performance in Graphomotoric Tasks.
- ◇ *Schmuck, G.*: Retesting - Cases of Retarded children (Follow-up Case Study).
- ◇ *Shahraray, M.*: A New Experience with Star-Wave-Test in Iran.
- ◇ *Yalon, D., Ben-Zion, Ch.*: A Quantitative Method for the Assessment of the Functional and Expressive Aspects in the Star-Wave-Test as a Diagnostic Tool for Kindergarden Children (Age 5).

Rozsah sborníku: 100 - 150 stran textu (anglicky, český překlad) s 50 stranami obrazových příloh

Termín vydání: prosinec 1995, k dodání leden - únor 1996

Objednávky zasílejte na adresu IPPP ČR, Ke stadiónu 623, 196 00 Praha 9 - Čakovice.

Dr. Anna Kucharská

***

Cesta za poznáním

První podzimní den mě letos zastihl v teplé příjemné pohodě newyorského babího léta - typického pro tuto dobu a tento kraj. Background příjemnosti, pohody, ale i lidské vstřícnosti, nápomocnosti a sounáležitosti byly hlavními pocity, které naši skupinku doprovázely na našem 5týdenním putování USA - 2 týdny jsme pobývali v New Yorku v Memorial Sloan Kettering Cancer Center, 3 týdny jsme byli hosty Hahnemannovy univerzity ve Philadelphii (familiárně jí samotní Američané říkají Fily), kde nám byl zorganizován a nabídnut program s výjezdy do Washingtonu, Baltimoru, Bethesdy.

Celých pět týdnů bylo bohatě využito jak odborně, tak i lidsky.

Ale jak to všechno začalo? České onkologické společnosti byl nabídnut program U.S. Agency for International Development (USAID) a Partners for International Education and Training (PIET) zaměřený na získání nových poznatků v metodách a přístupech k léčbě rakoviny prsu, se speciálním zaměřením na psychosociální problematiku nemocných žen. Zájemci o tento program museli projít jazykovou zkouškou a pohovorem s pracovníky z USAID, kteří vybrali nás pět - 2 psycholožky (Chovancová - Onkologické centrum České Budějovice, Zemanová - Esset), 2 onkology (Holečková - Sokolov, Nový - FN Praha), 1 pacientku (Prousková - Praha). Samozřejmě toto složení přineslo s sebou dostatečně široké spektrum

odborných hledisek a zájmů a zároveň samotné složení vystihlo nutnou multidimenzionálnost přístupu k ženám nemocných rakovinou prsu.

V New Yorku v Memorialu (viz výše) jsme byli hosty na psychiatrickém odd. onkologického centra, kde byl náš program zorganizován i řízen Davidem Paynem PhD. Psychiatrické oddělení vede Jimi Holland, zakladatelka psychoonkologie a presidentka Americké psychoonkologické společnosti a měli jsme tu čest se s ní osobně setkat. V našich celodenních newyorských programech nechyběly ranní schůzky personálu (radioterapeuti, kliničtí onkologové, sestry specialistiky, psychologové... vždy svorně přítomni na společné snídani - protože přesně v tomto druhu schůzky probíhaly - velmi neformálně a otevřeně) jakož i návštěvy jednotlivých pracovišť a specialistů, ale také svépomocných klubů (Share) a Wellness community (Guilda club). I když jsem díky přítomnosti našich onkologů a mnohdy i vlastním zkušenostem zjistila, že neexistuje rozdíl v samotné léčbě (tj. složení a indikace k chemoterapii, k radioterapii atd.), zásadní rozdíl je v psychosociální oblasti. Pacientka je proti propadu do "paniky", deprese chráněna hustou sítí profesionální i dobrovolné pomoci. Konkrétně: při vstupu na kliniku se pacientky ujme sestra, tzv. **case management**, která sepiše s pacientkou anamnézu, předá jí schůzky s dalšími odborníky, popř. s **volontéry** (tj. bývalými pacientkami, které se dobrovolně rozhodnou pro tuto práci - tj. na svém případě ukázat nutnost včasné léčby. Ptala jsem se jedné volonterky - učitelky angličtiny - proč tuto práci dělá a odpověděla mi jasně: "Tady mi pomohli a je mojí povinností pomáhat dále".

Mezi další odborníky patří: **edukační sestra**, **dietní sestra** (každý pacient má svůj jídelníček stanovený touto sestrou), **chirurgická, onkologická sestra**, (každý člen týmu má "pípátko", je to záruka stálého a kdykoli možného kontaktu s pacientkou). Sestra o pacientku pečuje už v nemocnici (ženy zůstávají po ablaci prsu v nemocnici max. 24 hod.) a následně doma, **klinická onkologická sestra**, **sociální pracovníce**, která vede podpůrné skupiny a dělá i individuálně psychoterapii a pak až v pořadí následuje **psycholog a psychiatr**, který pracuje individuálně s indikovanými pacientkami - např. s anticipační nauseou.

Celá tato důkladná a důsledná péče o pacientku je zarámována do skvěle fungujícího **informačního centra** American National Cancer Society, které funguje nonstop a kde získáte odpověď na jakoukoli otázku ve spojitosti s rakovinou (třeba rakovina a kouření - fakta posledních výzkumů atd.), do **svépomocných občanských aktivit, klubů a komunit**, které nabízejí jak cenný supportivní program, tak i vzdělávací program.

Přístup psychologů v psychoonkologii je převážně behaviorálně kognitivní s jemně propracovanými postupy k jednotlivým problémovým okru-

hům pacientek (skvělý manuál manželů Nehzů), ale respektují se i jiné přístupy. Psychoterapii provádí převážně sociální pracovník (ústní informace od dr. Payna - v N.Y. je registrováno 10 000 psychoterapeutů, z toho 7 000 sociálních pracovníků, 2 000 psychologů, 1 000 psychiatrů).

Výcvikové programy jsou odstupňovány ovšem s jasnými kompetencemi volentérů, sociálních pracovníků i psychologů. Např. pro volentéry jsou určena dvě nácviková sezení v naslouchání, sociální pracovník postgraduálně studuje klinickou praxi a výcvik je srovnatelný s naším SUR-REM. Do péče o pacientku, včetně její rodiny, jsou zainteresováni stále širší účastníci, takže se smývá pojem pacient - lékař, sestra atd. . . a zavádí se pojem "caregiver" a "caretaker".

Protože mi byl vymezen prostor k této první zprávě z USA, musím končit. Nastává doba třídění, pročítání, odborných seminářů, zamýšlení. Totiž ona bohatá psychosociální síť má jeden neoddiskutovatelný dopad - společnost se zbavuje strachu z tabu, z rakoviny, pacientky přicházejí "včas", tzn. převážně v 1. a 2. stádiu nemoci a tedy v 85 procentech úspěšně léčitelných. Ale to už jsme v prevenci, kde si psychoonkologie podává ruku s psychologii zdraví. Víím, čeká nás hodně práce. . .

Zájemci o práci v psychoonkologické pracovní skupině při Českomoravské psychologické společnosti napište na adresu: PhDr. Zdeňka Chovancová, Lipová 160, 381 01 Český Krumlov.

PhDr. Zdeňka Chovancová

***

Jak jsem potkala I - GAP

Milí kolegové, ráda bych se s Vámi podělila o dojmy ze setkání uspořádaného Institutem pro Gestalt terapii a psychosyntézu (I - GAP) v Psychoterapeutickém středisku v Břehové ul. 3 v Praze dne 23. listopadu 1995. Ochotně jsem přijala úlohu zástupce rady ČMPS na této akci, protože už z několika předchozích setkání s belgickou terapeutkou Riou Verlinden jsem věděla, že mohu očekávat událost inspirující, obohacující a tentokrát také sytící nejen v přeneseném, ale i doslovném smyslu.

Úvodním bodem programu bylo totiž neformální posezení v užším kruhu s občerstvením, které připravili zahraniční kolegové. Zúčastnili se ho zástupci I - GAP z Norska (Gro Skottun a Daan C. van Baalen), Holandska (Pieter Deturck) a Belgie (Ria Verlinden) spolu s ředitelem I - GAP PhDr. M. Járrou, z pozvaných českých psychoterapeutů se dostavili doc. PhDr. K. Balcar, MUDr. M. Jarolímek a já. Hovořili jsme o svých terapeutických zkušenostech a orientaci a pokoušeli se obeznámit kolegy

se zvláštnostmi vývoje psychoterapie u nás v minulých letech, přičemž důležitým motivem bylo, podobně jako na nedávné luhačovické psycho-terapeutické konferenci, téma diferenciacie a integrace v psychoterapii.

Poté přišla na pořad přednáška docenta Daan C. van Baalena o práci se sny v gestalt - terapii s následnou, velmi přesvědčivou ukázkou. Večer bylo ještě možno zúčastnit se workshopu v rámci dvou menších skupin. Daan van Baalen je lékař, působící od r. 1979 jako lektor holandského a belgického gestalt institutu, dále jako učitel a supervizor na Erasmově universitě v Rotterdamu, vedoucí výcviku v psychosyntéze v Londýně, jeden ze zakladatelů Gestalt institutu v Oslu a konečně jako lektor v I - GAP u nás. Žije se svou ženou Gro Skottun v Oslu. Ve své přednášce porovnával psychoanalytické a gestalt pojetí práce se sny a uvedl příklady ze své praxe, které ilustrovaly vývoj uvnitř samotné gestalt terapie.

Účast na přednášce byla ohromující, což mne přimělo k úvahám o tom, čím je tato terapie tak přitažlivá, zvláště pro mladé kolegy. Je to příslib celistvosti a jednoty v dnešním komplikovaném světě? Působí tu osobní kouzlo, přirozené vystupování a profesionalita lektorů? Široká a aktuální nabídka programů? Účinnost? Srozumitelnost? Důraz na přítomnost, jednání a změnu spíše než na minulost, spekulace a reflexi? Nejlépe by mohli odpovědět ti, kdo už mají výcvik v I - GAP téměř za sebou, případně ti, kteří se rozhodli do něj vstoupit.

Když se zamýšlím nad tím, co se u nás nyní děje v oblasti psychoterapie (a nejen tam), připomíná mi to politickou situaci v Evropě a ve světě. Lze tu vidět zřetelné úsilí o integraci a prostupnost hranic, někdy provázené zdůrazňováním vlastní identity a jindy tupým přejímáním cizích a nesourodých prvků. Na druhé straně dochází k opevňování vlastního území a snaze nevpustit jen tak někoho dovnitř, ale ani ven (a pokud, pak s puncem zavrženíhodného odrodilce). Je tu snaha spolupracovat, inspirovat se a doplňovat, ale i nechutné války na územích dříve zdánlivě sjednocených. Taktizování, využívání i zneužívání již dosažených mocenských pozic, ale naštěstí i neustálé úsilí o vyjednávání, smíření a dodržování dohodnutého. (Další analogie i konkrétní údaje si prosím doplňte dle libosti). Všude se ovšem svádí boj o trh (a někdy o pouhé přežití). Řekla bych, že I - GAP rozhodně není bez šancí.

Chcete-li se seznámit s konkrétní nabídkou programů, informujte se na adrese I - GAP, Ria Verlinden (anglicky) nebo Markéta Drahotová, Hloubětínská 18, 194 00 Praha 9, tel. 02/8640345.

PhDr. Alena Koblicová

Poslání společnosti – přispívat k plnému duchovnímu rozvoji člověka.

Cíl - prožít smysluplný, šťastný život.

Prostředky - společnost se snaží vést své příznivce k osvojení lásky k sobě a k lidem, úcty a lidské důstojnosti, přijetí sebe sama, vzájemného přijetí, vzájemné podpory, opravdovosti a upřímnosti, individuální hodnoty a všeobsažnosti.

Filozofie osobnosti a života:

- Každý má svou vlastní, neopakovatelnou cestu ke štěstí. Narodili jsme se do určitých podmínek s určitou výbavou, která je nám dána. S ní můžeme zcela svobodně nakládat.
- Veškerá síla spočívá v současném okamžiku, protože každá naše myšlenka vytváří naši budoucnost.
- Vzhledem k síle okamžiku je třeba myslet kladně a zbavit se škodlivých mentálních návyků.
- Mezi škodlivé návyky řadíme: odpor (zošklivění), strach (útěk), vinu (sebetřýznění), kritiku (otravování jiných nebo sebe), sebenenávist, sebepodceňování.
- Špatné mentální návyky jsou pouze myšlenky a ustálené způsoby myšlení, které lze skutečně změnit. Pokud se nám to nepodaří, může dojít k různým poruchám.
- Jsme stále připraveni měnit se. Začínáme tím, že se přijmeme takoví, jací jsme, se všemi klady i nedostatky.
- Naprosto všechno, co máme, máme jen dočasně. Proto se zbavujeme pýchy nebo pocitů nadřazenosti.
- Spoléháme se sami na sebe a nechceme být závislí na jiných.
- Nic nemusíme a svůj osud si volíme. Jsme sami sebou, nic víc a nic míň.

Naše zásady:

- Chci, aby můj život byl smysluplný a stále duchovně bohatší. Proto chci poznávat a mít pocit prospěšnosti lidem.
- V tomto úsilí podporuji také ostatní a v případě potřeby jim také pomáhám. Tím, že pomáhám jiným, pomáhám vlastně i sobě.
- Víím, že není růže bez trní a že i život je naplněn různými problémy dokonce i tehdy, když se dobře daří. Problémy jsou od toho, aby se řešily. V jejich řešení mne podporují ostatní.

- Proto přesně dodržuji program a organizaci akcí, i když mám pocit, že se mne právě tolik netýkají, nebo mám jinou práci.
- O všem hovořím otevřeně a upřímně před ostatními, zbavuji se studu a učím se důvěřovat.
- Odmítám osamělost, přestože mi je někdy dobře i o samotě. Člověk potřebuje společnost i ticho samoty.
- Na akcích neztrácím čas hovorem o obecných problémech, ale soustředím se především na konkrétní problémy své a jiných.
- Na akcích nemluvím všeobecně, ale vyjadřuji se k tomu, co cítím zde a nyní.
- Nevynáším sdělení o osobních problémech jiných mimo skupinu, jíž se účastním.
- Zajímavé myšlenky si poznamenávám a poté se o ně rozdělím s ostatními.
- Názory a rady druhých vyslechnu, přemyslím o nich, rozhodnu se však sám (sama). Spoléhám na vlastní sílu.

ARCANA-non-PROFIT hledá zájemce o spolupráci. Psychologický zpravodaj a kontaktní médium společnosti ARCANA je možno objednat si na dobírku.

Mezinárodní aktivity

Irská psychologická společnost pod záštitou European Federation of Professional Psychologists Associations organizuje v Dublinu ve dnech 6. - 11. července 1997

V. evropský psychologický kongres.

Organizátoři vyzývají k zaslání konkrétních námětů k programu na adresu sekretariátu kongresu: Congress Secretariat, Fifth European Congress of Psychology, 96 Hadington Road, Ballsbridge, Dublin 4, Ireland, tel. +353-1-6685442, fax +353-1-6685226, e-mail: PSI@1OL.IE.

***

Maďarská psychosomatická společnost Michaela Balinta

zve na mezinárodní kongres k 100. výročí narození M. Balinta ve dnech 2. - 5. května 1996 v Budapešti. Bližší informace v sekretariátu ČMPS.

pořádá mezinárodní transdisciplinární konferenci na téma

Diskurs – Intelektuálové – Sociální komunikace

ve dnech 9. - 11. července 1996 v Bratislavě. Návrhy sdělení s jejich souhrnem je třeba zaslat do 30. 12. 1995 na adresu Klemensova 19, 813 64 Bratislava, e-mail: kvsbk@savba.sk.
Bližší informace v sekretariátu ČMPS.

Názory a polemiky

Asociace poradenských psychologů (Brno)

reaguje na články V. Mertina z 8. čísla 1995 Zprávy PPP o výchovném poradenství a článek z Učitelství novin č. 40 (1995), které se týkají financování psychologických a speciálně poradenských služeb ve školství.

Uvedený návrh financování v současnosti odporuje základním principům psychologického poradenství. Předmětem psycholog. poradenství je na 1. místě dítě, dospívající, a teprve pak osoby a instituce podílející se na péči o ně (rodina, škola, ostatní)

– není záruka, že škola vystupuje vždy v zájmu dítěte, a proto o vyšetření může požádat kdokoli jiný i mladistvý sám. Škola tedy nemůže rozhodnout o opodstatněnosti vyšetření.

– jak to bude vypadat s dlouhodobým vedením klientů (kdo bude platit v případě, že škola nemá důvod dlouhodobé péče)

– kdo bude financovat vyšetření, požádá-li o ně rodič bez vědomí či bez souhlasu školy

– kdo zaručí ochranu klienta před negativním působením školy na dítě v případě konfliktní situace mezi rodinou a školou

– kdo bude financovat vyšetření dětí, které nenavštěvují žádné školní či předškolní zařízení

– kdo bude hradit vyšetření, když o ně požádá lékař či jiné instituce

– jak bude zaručena odborná nezávislost PPP

– co se myslí standardem a nadstandardem (klient má etický nárok na nutnou a odpovídající komplexní péči)

– co se míní normami spotřeby práce? Je to vůbec nutné, když financování bylo stanoveno normativem na dítě? (je nutné však vycházet z absolutního počtu dětí v regionu, ne jen těch, které jsou ve školách)

– otázka školního psychologa - jak se zajistí odborná nezávislost, když bude zaměstnancem školy

– proč stanovovat priority, když předmětem poradenství je klient (lze objektivně posoudit významnost problému klienta? Subjektivní prožitek tíživé situace nelze takto hodnotit)

– lze odmítnout psychoterapii klientovi, pokud ji závažnost psychického stavu vyžaduje?

– naopak, neměla by vyhláška o výchovném poradenství mít zakotvenou povinnost zabezpečit komplexní poradenskou a terapeutickou pomoc klientům?

– v případě požadavků na zvýšení administrativy a péče v závislosti s integrací zdravotně postižených zajistit dostatečné personální obsazení poraden tak, aby jejich poslání tímto úkolem nebylo ohroženo.

PhDr. Jana Kunová, PhDr. Daria Vajčnerová
za výbor asociace

***

Poznámka k americkému pojetí psychosyntézy ve srovnání s Gestalt-terapií

V současné době probíhá v českých zemích rozsáhlý projekt výcviku v gestalt-terapii a psychosyntéze (dr. Martin Jára - Institut pro Gestalt terapii a psychosyntézu /I-GAP/), opírající se o "evropskou" koncepci, jak se praktikuje zejména v Belgii, Holandsku, Norsku a Anglii. V této koncepci se zřejmě (alespoň jak jsem pochopila já) gestalt a psychosyntéza považují za dvě části téhož celku.

Pojetí část americké sítě psychosyntézy, se kterou jsme měla možnost se seznámit, zejména v osobě PhDr. Janette Rainwater z Kalifornie, se od evropské poněkud liší.

I když její představitelé (včetně J. Rainwater) považují znalost gestalt-terapie za velice důležitou (většinou za prakticky nezbytnou), psychosyntézu považují za samostatnou a svébytnou terapeutickou školu, založenou na vlastní teorii osobnosti a na její plánovitě restrukturalizaci či rekonstrukci - syntéze. Od gestalt-terapie ji tedy důsledně odlišují (i když to při dnešních obecně integrativních snahách v psychoterapii málokdo z nich považuje za nutné zdůrazňovat.)

V r. 1984 otiskl časopis PSYCHOSYNTHESIS DIGEST (IV., Vol. II, No.2, 1984) článek Janette Rainwater s názvem "Psychosyntéza a gestalt", kde jsou rozdíly mezi oběma směry přehledně uvedeny. Článek vznikl na objednávku do sborníku o gestalt-terapii a byl určen pro čtenáře, obeznámené s gestaltem, pro které je psychosyntéza něčím novým.

S laskavým svolením autorky zde uvádím některé její základní myšlenky z tohoto srovnání (volné citace kursivou) spolu s mými názory.

Janette Rainwater a další američtí stoupenci psychosyntézy považují tento terapeutický směr za přirozené rozšíření, nastavení a rozvinutí gestalt-terapie, tedy za něco, co přece jen sahá dál, za gestalt. *Ve většině důležitých momentů jsou psychosyntéza a gestalt terapie kompatibilní jak teoreticky, tak prakticky. Obě školy zdůrazňují individuální osobní zkušenost klienta, obě uznávají, že každý člověk je jedinečný a bude vyžadovat jedinečnou terapeutickou zkušenost. Obě jsou existencionálně založeny a věří, že každý člověk je neustále v situaci, kdy musí volit a rozhodovat se a že je zodpovědný za to, co si zvolí. Obě podtrhují důležitost vztahu "JÁ - TY" mezi terapeutem a klientem.*

Obě teorie vznikly souběžně a byly vytvořeny psychiatry, kteří byli původně psychoanalyticky, F. Perls a R. Assagioli.

Na první pohled může Psychosyntéza vypadat jako eklektická kompilace mnoha jiných terapií, protože autor uznává Freuda, Junga, Perlsa a další a vtěluje některé z jejich metod do svého souboru doporučených technik...

Při bližším zkoumání však vidíme, že Assagioli vytvořil zcela novou teorii osobnosti a terapií, i když i nadále uznával přínosy psychoanalýzy a vážil si jich.

Možná diskrepance mezi gestalt-terapií a psychosyntézou:

1. EXISTENCE JÁ

Základem Assagioliho teorie osobnosti je JÁ, ta podstata člověka, která může být kdesi pohřbena, aniž by byla známa klientovi, kterého ovládají jeho četné vzájemně soupeřící podosobnosti. Klasická gestalt-terapie a jmenovitě Perls existenci Já neuznávají, zatímco v psychosyntéze je JÁ považováno za podstatu osobnosti, za střed lidského uvědomování, za neměnný střed, který je zřetelně odlišený (disidentifikovaný) od pocitů, od těla, od myšlenkových pochodů, od emocí a podosobností, reprezentujících všechny možné potřeby a přání jednotlivce. Toto JÁ může mít ostatní vyjmenované aspekty osobnosti tak říkajíc v ruce, pod kontrolou. Psychosyntéza však tyto aspekty rozhodně nepopírá, nevytěšňuje, a naopak se usilovně snaží, aby je klient identifikoval, přijal a posléze se s nimi naučil zacházet. *Psychosyntéza, je-li správně praktikována, zdůrazňuje ještě víc než gestalt-terapie nutnost stálého uvědomování, uznávání a vlastnění všech "negativních" rysů a nutnost převzetí zodpovědnosti za současnou existenci člověka. Proces disidentifikace přenáší smysl konečné zodpovědnosti ještě o krok dál než gestalt...*

2. PLÁNOVITÁ REKONSTRUKCE OSOBNOSTI

Základním pojmem kromě středového já jsou v psychosyntéze podosobnosti, které představují vždy tu složku naší osobnosti, která usiluje o napl-

nění nějaké naší tužby nebo potřeby a tlačí naše já do činností, které by ji plnily. *Každá podosobnost je seskupena kolem nějakého "chtění" celkové osobnosti. Identifikování podosobnosti může člověku pomoci uvědomit si, uznat a "vlastnit" to chtění, které podosobnost reprezentuje...* To samo o sobě není tak odlišné od gestalt-terapie, pouze namísto "universálních podosobností" Topdog a Underdog dává psychosyntéza přednost individuálním, osobitým podosobnostem. V práci s podosobnostmi se v ní však usiluje o změnu, o přestavbu osobnosti tak, aby si "já" uvědomilo svou středovou pozici a naučilo se dostat podosobnosti pod kontrolu. *To nás přivádí k druhému hlavnímu teoretickému rozdílu mezi psychosyntézou a gestalt-terapií (příčemž ten první byla existence středového "já"). V psychosyntéze jde o vědomou a plánovitou rekonstrukci osobnosti. V gestalt-terapii si terapeut přeje napomoci klientovi, aby si začal být vědom toho, jak mu je právě teď, bez jakýchkoli hodnotových soudů ohledně toho, zda a jak by se mohl změnit. Pro ty, kdo provozují psychosyntézu, není uvědomování samo o sobě dostačující. K uvědomění si podosobností, citů a tužeb přidávají uvědomování si a další rozvoj řídicí role "já", které volí mezi možnostmi a celou osobnost řídí.*

3. UPŘENÍ POZORNOSTI NA SPIRITUÁLNÍ ŽIVOT KLIENTA

Psychosyntéza je svou filosofickou podstatou idealistická a jakoby samozřejmě předpokládá existenci Universálního (Transpersonálního) Já, tedy vlastně "duše". Klasický gestalt je ve své podstatě materialistický a existencí duše se při nejlepším nezabývá. *Třetím základním rozdílem je to, že psychosyntéza klade důraz na záměrné přijetí klientovy duchovní povahy. (Tu ve skutečnosti také přijímá mnoho gestalt-terapeutů, které znám, ale součástí Perlsova systému nebyla).*

4. POJETÍ VŮLE V PSYCHOSYNTÉZE

Čtvrtá možná diskrepance mezi psychosyntézou a gestalt-terapií je Assagioliho pojetí vůle... *Zaprvé nemluví o viktoriánském pojetí silné vůle ("budu..."). Spíše má na mysli tu meta-sílu, která je funkcí já. Rozhodněte se například, že zdvihnete ruku. Pak velmi úmyslně ruku skutečně zdvihnete. Sledujte přitom, jak je příkaz přijat a potom proveden. Tato klidná souhlasná volba, to je vaše vůle... Assagioli popisuje mnoho atributů rozvinuté vůle: rychlost, rozhodnost, obratnost, radost, odvahu, ovládání, sebevědomost a sílu. Odborníci na dějiny psychologie zde rozpoznají ozvěny Williama Jamese...*

Vidíme tedy, že psychosyntéza vychází ze stejných nebo podobných základů principů a k jejímu úspěšnému praktikování jsou zapotřebí teoretické znalosti i metodické vybavení z gestalt-terapie. Přináší však nad rámec gestaltu i více, a to nejen metodicky. I v metodách však přináší některé nové věci. *Jednotlivé techniky jsou často falešně identifiková-*

ny s celým terapeutickým systémem, a to zejména těmi, kdož přicházejí zvenčí a neobtěžují se seznámit se blíž s teoretickou strukturou, která je za těmito technikami. Takoví lidé mají tendenci věřit, že gestalt-terapie je práce s "prázdnou židlí". Podobně mohou také věřit, že psychosyntéza je řízené snění nebo vizualizace.

Řízené snění je jedna z nejužitečnějších technik, kterou máme v příborníku psychosyntézy. Je to technika, která je často přespříliš užívaná začátečníky a špatně užívaná těmi, kdo nechápu, kdy, kde, proč a jak ji použít. V mnoha směrech je analogická "experimentu" v gestalt-terapii... Kousky teorie psychosyntézy, práce s podosobnostmi a řízené snění byly absorbovány do hlavního proudu gestalt-terapie a jiných současných škol, aniž by byl uznán jejich původ a zdroj. Assagiolimu by nedostatek osobních zásluh nevadil, ale opravdu si myslím, že by si přál, aby tu existovalo určité prozkoumání širšího obrazu a porozumění základním psychosyntetickým principům.

PhDr. Alena Hnídková

Odborná literatura

V prvních měsících r. 1996 vychází v nakladatelství Český spisovatel učebnice ROGERSOVSKÁ PSYCHOTERAPIE, jejímž autorem je doc. PhDr. Jan Vymětal.

Základní principy terapie, stejně jako možnosti a hranice tohoto přístupu, jsou ilustrovány mnoha příklady z praxe.

***

Nakladatelství "DYS" (Kostřínská 581, 181 00 Praha 8 - Bohnice) vydává "SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ A CHOVÁNÍ - SBORNÍK 95", uspořádala Anna Kucharská. Mezi autory příspěvků jsou Zd. Matějček, J. Šturma, M. Bogdanowiczová, Z. Macek, M. Pazlarová, J. Jošt, L. Opravilová aj. Sborník lze objednat na výše uvedené adrese.

***

Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR

vydává ve své edici metodických materiálů manuál TRAIL MAKING TESTU pro děti. Trail Making test je klasická neuropsychologická zkouška, používaná přes 50 let jako citlivý ukazatel poškození mozku. Autoři manuálu jsou Mgr. Marek Preiss a ing. José Panamá. Manuál doporučil

k vydání prof. PhDr. Zdeněk Matějček.

Verse pro děti je určena ke screeningovému vyšetření lehkých poškození mozku, psychomotorického tempa ve vztahu ke školnímu výkonu, pozornosti a flexibility. Zkouška je velmi snadno aplikovatelná, má krátkou dobu administrace a snadné vyhodnocení.

Manuál obsahuje:

- všeobecné informace o Trail Making testu pro děti a o zahraničních zkušenostech
- pokyny k administraci a skórování
- pilotní studii
- standardizační studii autorů manuálu
- normy pro české děti
- informace o normách pro americké děti
- záznamové archy (část A a B)

Manuál bude vydán koncem září 1995. Od října si jej můžete přímo zakoupit nebo písemně objednat na adrese IPPP ČR, Ke stadiónu 623, 196 00 Praha- Čakovice. Předběžná cena je pouze 25,-Kč. Objednané manuály budou zaslány na dobírku.

***

Nakladatelství a vydavatelství ARCANA nabízí novou knihu:

Jiří Kulka - EVA FILEMONOVÁ, Surrealismus prožitý, život prosněný (cena kolem 180,- Kč). Jde o psychologickou monografii o zajímavé umělecké osobnosti, která zahrnuje pasáže biografické, psychografické, grafoanalytické a esteticko-psychologické rozbory děl. Bohatá obrazová příloha. P ř i p r a v u j e m e: KLINICKÁ GRAFOANALÝZA (vyd. 1996).

***

Nakladatelství Akademia vydává v prosinci t.r. v malém nákladu výběr citátů z díla C. G. Junga "ČLOVĚK A DUŠE". Přeložil Karel Plocek, Luděk Běťák, Jana Vašková a Alena Bernášková.

Volná místa

Personální agentura AXIOS, s.r.o. na Praze 3 (blízko st. metra Želivského) hledá schopného psychologa (psycholožku, i ped.-psych.) pro funkci manažera. Bližší informace na telefonu 73 82 84 (8.00 - 16.30).

ARCANA, společnost pro zdraví, krásu a duchovní rozvoj vypisuje konkurs na dvě místa psychologů, kteří budou působit jako lektoři, terapeuti a facilitátoři v novém středisku pod vedením nebo samostatně.

Nástup od 1. 1. 1996, možno i později, požadavky: diplom studia odborné psychologie anebo student(ka) 5. ročníku, osobní předpoklady, zej. psychické zdraví, ochota učit se, tvořivost a inteligence.

Žádosti s ručně napsaným životopisem a charakteristikou vlastní osobnosti zasílejte na adresu: Jana Uhra 12, 602 00 Brno, fax 05-749139.

***

Zaměstnání hledá - absolventka jednooborové psychologie na FF UK od ledna 96. Je mi 26 let, vystudovala jsem také sociálně právní školu. Odbornou praxi jsem absolvovala v souladu se svou specializací - klinická psychologie - ve zdravotnických zařízeních psychiatrických a psychoterapeutických.

Diplomovou práci jsem zpracovala na téma "Lüscherův test u oběžných osob." Preferuji diagnosticko-terapeutickou práci s psychiatr. pacienty, ale ráda přijmu jakékoli místo v oblasti klinické psychologie. Nabídky prosím do redakce Zpravodaje nebo na adresu: Jitka Žáčková, Kovařovicova 6, 140 00 Praha 4. V dopol. hodinách lze telefonovat na č. 731923 nebo 738284.

Příspěvky do Zpravodaje se přijímají strojopisem, na disketě v T 602 (obratem bude vrácena) nebo kratší telefonicky.

Uzávěrka březnového čísla 15. února 1996.

*Veselé vánoce
a šťastný nový rok!*

Formulář pro adresář psychologů

(Vyplněné prosíme zaslat na adresu ČMPS, Kladenská 48, 160 00 Praha 6)

Jméno, příjmení (titul): _____

Rodné příjmení: _____

Vysoká škola, obor: _____

Specializace, odborné zaměření: _____

Název pracoviště, adresa, telefon: _____

Členství v odborných společnostech: _____

Délka praxe v oboru: _____

Adresa pro korespondenci: _____

Datum: _____ Podpis: _____